

Volume van de ambulante activiteit volgens conventionering

1 Achtergrond

Het systeem van de conventionering heeft tot doel de patiënt tariefzekerheid te garanderen door transparantie te bieden over het honorarium van prestaties, over de hoogte van de terugbetaling volgens het sociaal statuut en over het feit of de verstrekker deze officiële tarieven al dan niet toepast.

Het RIZIV telt de zorgverleners¹ die zich aan de overeenkomst houden² en verstrekt de officiële cijfers.

Om een objectief beeld te krijgen van de ambulante praktijk hebben we het aantal contacten van twee categorieën zorgverleners geanalyseerd: artsen en tandartsen.

2 Doelstellingen

Het doel van deze studie is tweeledig:

- een indicator ontwikkelen die het mogelijk maakt het niveau van de financiële toegankelijkheid van de ambulante zorg beter te meten dan via het totaal aantal toetredingen tot het nationaal akkoord, zowel op landelijk niveau als per arrondissement.
- de discussies voeden in de verschillende nationale commissies tussen zorgverstrekkers en ziekenfondsen (medicomut, dentomut).

3 Methodologie

De analyse heeft betrekking op alle raadplegingen of contacten die door artsen — huisartsen en specialisten — of tandartsen zijn geattesteerd. Om veranderingen in de loop van de tijd voor een reeks indicatoren te meten, onderzochten we 2012 en 2018. Artsen met 500 raadplegingen per jaar en tandartsen met 500 contacten per jaar, in de ambulante praktijk, werden opgenomen in de analyse. Meer dan een derde van de verstrekkers werd zo buiten beschouwing gelaten omdat ze deze activiteitendrempel niet halen, hoewel ze wel in de RIZIV-statistieken zijn opgenomen.

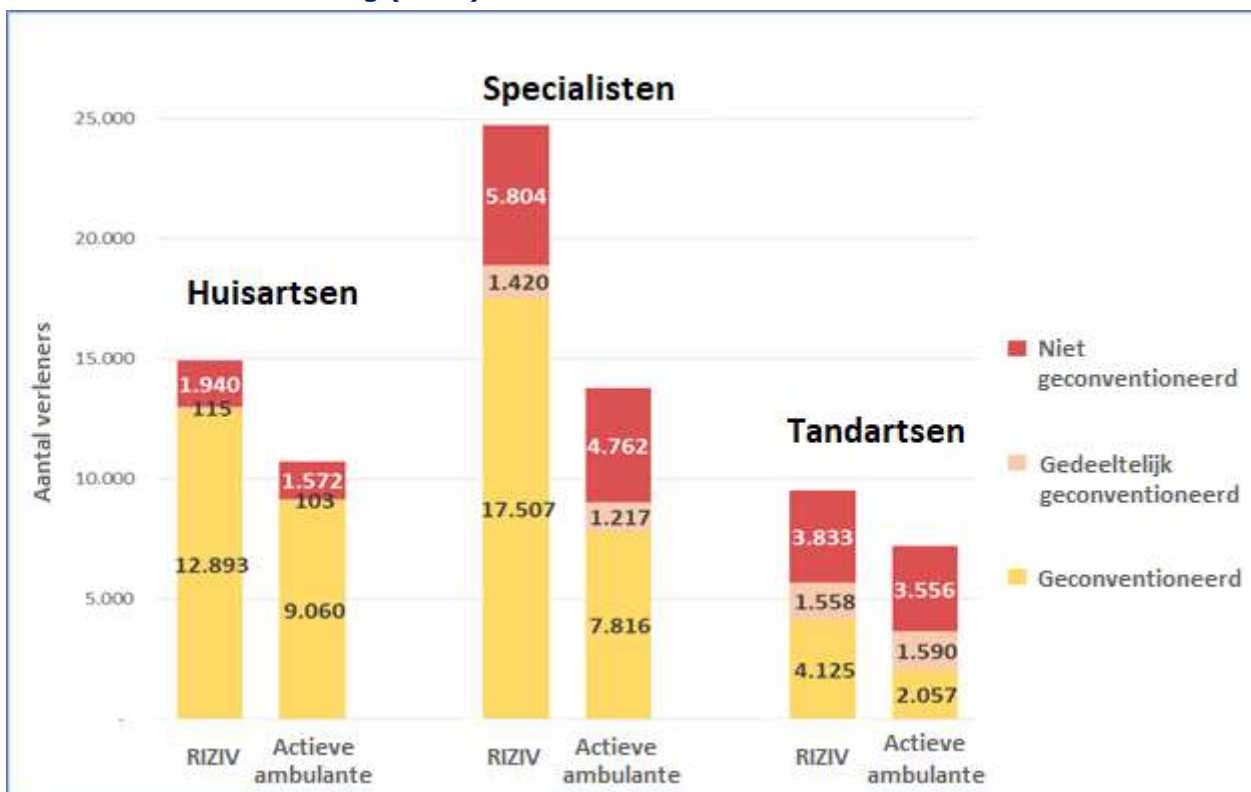
¹ Het RIZIV houdt een boekhouding bij van alle zorgverleners met een RIZIV-nummer zolang deze zorgverleners het RIZIV niet op de hoogte hebben gebracht van een stopzetting van hun activiteit.

² Het aantal toetredingen bepaalt of een overeenkomst in werking treedt in het land of per arrondissement. Een nationaal toetredingspercentage van 60% (en 50% per arrondissement) wordt geacht voldoende betaalbaarheid te garanderen.

4 Resultaten

4.1 Toetreding tot het akkoord voor "ambulant actieve " zorgverleners

Grafiek 1: Ambulant actieve zorgverleners versus actieve zorgverleners (RIZIV), volgens conventionering (2018)



Het toetredingspercentage (totaal) bij:

- de 10.735 actieve huisartsen is 84%.
- de 13.795 actieve ambulante artsen-specialisten daalt tot 57%, wat ver onder het officiële toetredingspercentage ligt.
- de 7.203 actieve tandartsen is 29%, wat beduidend lager is dan het officiële toetredingspercentage

Niet-actieve zorgverleners in een ambulante praktijk zijn voornamelijk geconventioneerde zorgverleners.

4.2 Volume van de ambulante activiteit volgens conventionering

Het aantal ambulante contacten geeft een representatiever beeld van het ambulante aanbod dan het aantal zorgverleners. Uit de analyse blijkt dat het aandeel van de contacten volgens conventionering aanzienlijk kan verschillen van het percentage geconventioneerde zorgverleners.

Grafiek 2: Verdeling van het aantal raadplegingen/contacten volgens conventionering per groep van zorgverleners met ten minste 500 contacten (2018)



- Het percentage raadplegingen bij een geconventioneerde **huisarts** (85%) ligt iets hoger dan het aandeel geconventioneerde huisartsen (84%).
- Slechts 44% van de contacten heeft plaats bij een arts-**specialist** die de conventie heeft ondertekend, terwijl het officiële percentage van de naleving van de conventie 71% bedraagt.
- Slechts 27% van de contacten gebeurt bij een volledig geconventioneerde tandarts, terwijl 42% van de tandartsen volledig geconventioneerd zijn.

4.3 Aanvullende analyses

- Hoewel de toegang tot geconventioneerde raadplegingen met een huisarts goed lijkt, is de situatie voor artsen-specialisten heel anders, met grote verschillen binnen de verschillende specialisaties. Voor veel van hen ligt het percentage geconventioneerde raadplegingen/contacten op nationaal niveau ver onder de 60% (een percentage dat wordt beschouwd als een garantie voor voldoende financiële toegankelijkheid). Binnen de 13 specialismen die in het onderzoek zijn opgenomen, varieert het aandeel van de raadplegingen van artsen-specialisten die volledig geconventioneerd zijn van 11% voor dermatologen tot 61% voor cardiologen.
- Uit onze gegevens blijkt dat de toegang tot geconventioneerde zorgverleners in sommige regio's uiterst moeilijk is. Zo bedraagt het percentage contacten met geconventioneerde tandartsen 27% in België, maar achter dit gemiddelde gaan zeer grote verschillen schuil tussen de situaties in Vlaanderen, waar het percentage slechts 16% bedraagt, en in Wallonië of Brussel, waar het 40% bedraagt.
- Er werden bijkomende analyses uitgevoerd, rekening houdend met het specialisme, de leeftijd en het geslacht van de zorgverlener, het adres van de patiënt, evenals een vergelijking tussen de jaren 2018 en 2012. Deze zijn beschikbaar in het rapport.

4.4 Samenvattende tabellen

Tabel 1 : Percentage van toetreding tot het nationaal akkoord: Vergelijking van het volume van de ambulante activiteit met het toetredingspercentage van de zorgverleners

	% conventionering van de zorgverleners (RIZIV-statistieken)	% conventionering van de actieve zorgverleners (IMA Atlas)	% conventionering van de ambulante actieve zorgverleners (≥ 500 consulten- contacten / jaar)	Ambulant activiteitsvolume volgens conventionering (zorgverleners ≥ 500 consulten- contacten/ jaar)
Huisartsen				
geconventioneerd	86%	83%	84%	85%
gedeeltelijk geconventioneerd	1%	1%	1%	1%
niet geconventioneerd	13%	16%	15%	14%
Artsen-specialisten				
geconventioneerd	71%	64%	57%	44%
gedeeltelijk geconventioneerd	6%	8%	9%	11%
niet geconventioneerd	23%	28%	35%	45%
Tandartsen				
geconventioneerd	43%	29%	29%	27%
gedeeltelijk geconventioneerd	16%	22%	22%	24%
niet geconventioneerd	40%	49%	49%	49%

5 Conclusies

Het officiële toetredingspercentage is geen representatieve indicator van de werkelijkheid. Onderzoek naar de toegang tot contacten bij geconventioneerde zorgverleners geeft een negatiever beeld van de situatie:

- Het grote aantal zorgverleners met weinig of geen ambulante activiteit blaast de officiële statistieken over de conventionering op.
- Onder de artsen-specialisten nemen vooral de niet-geconventioneerde zorgverleners een aanzienlijke ambulante activiteit voor hun rekening.

Een indicator op basis van het volume van de ambulante activiteit, of de uitsluiting van zorgverleners met weinig of geen ambulante activiteit, zou daarom beter geschikt zijn om de toegankelijkheid te beoordelen. Het IMA is trouwens van plan om een dergelijke indicator in zijn Atlas te integreren.